

Nové nálezy a doplňky k vydaným článkům o hmyzu (Insecta) „Přírodní rezervace Údolí Únětického potoka“ – část 2.

New records and supplements to the published articles about Insecta of „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“ – part 2.

Jiří Háva^{1,2} & Jiří Háva jun.²

¹Katedra ochrany lesa a entomologie, Fakulta lesnická a dřevařská,
Česká zemědělská univerzita, Kamýcká 125,
CZ-165 00, Praha 6 - Suchbátka, Česká republika
e-mail: jh.dermestidae@volny.cz

²Rýznerova 37/37, CZ-252 62 Únětice u Prahy, Praha-západ, Česká republika

Abstract. Records of 3 species (Hymenoptera: Chrysididae), 2 species (Odonata: Libellulidae), 2 species (Panorpata: Panorpidae), 1 species (Raphidioptera: Raphidiidae), 13 species (Orthoptera: Tetrigidae, Tettigonidae, Acrididae), 1 species (Strepsiptera: Stylopidae), 4 species (Hemiptera: Cicadellidae, Membracidae), 6 species (Neuroptera: Hemerobiidae, Chrysopidae), 1 species (Coleoptera: Elateridae: Drilini), 2 species (Coleoptera: Meloidae), 2 species (Coleoptera: Lampyridae), 1 species (Coleoptera: Omalidae), 1 species (Coleoptera: Ptinidae) and 2 species (Coleoptera: Lycidae) from „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“ and environs are firstly reported.

Key words: Faunistics, new records, Coleoptera, Hemiptera, Hymenoptera, Neuroptera, Odonata, Orthoptera, Panorpata, Raphidioptera, Strepsiptera, Central Bohemia, Czech Republic.

ÚVOD

V předkládané práci autoři uvádějí 41 nově zjištěných druhů patřících do devíti řádů hmyzu pro území „Přírodní Rezervace Údolí Únětického potoka“ a jeho okolí. Tato práce navazuje na již publikované práce zabývající se studiem hmyzu na tomto území.

METODIKA

Dokladové exempláře jsou uloženy ve sbírce prvního autora, pokud není uvedeno jinak. Přehled druhů je řazen abecedně. Pokud není uvedeno jinak materiál byl determinován autory.

Do následujícího přehledu byly též zahrnuty exempláře z „Přírodní Rezervace Roztocký Háj-Tiché údolí“, dále pak z přilehlých obcí Únětice a Roztoky.

Zkratky použité v následujícím přehledu nálezů:

PRÚÚP – Přírodní Rezervace Údolí Únětického Potoka
PRRH – Přírodní Rezervace Roztocký Háj-Tiché údolí
RO – Roztoky - obec
ÚO – Únětice - obec
ex. – exemplář
observ. – pozorováno
více ex. – více jak 10 exemplářů

VÝSLEDKY

COLEOPTERA

Čeleď Meloidae

Lytta vesicatoria vesicatoria (Linnaeus, 1758)

Nálezy: 18.6.2009, ÚO - cesta k obci Černý Vůl, 1 ex.

Poznámky. Exemplář nalezen za teplého dne v letu nedaleko rybníka. Z tohoto území jde o první nález.

Meloe (Meloe) violaceus Marsham, 1802
(Fig. 1)

Nálezy: 8.1.2018, RO, 1 ♂, J. Háva & D. Král det.

Poznámky. Sameček nalezen za teplého dne, na sluníčku v Braunerově ulici. Jde o velmi zajímavý nález i vzhledem k datu nálezu. Z tohoto území jde o první nález.

Obr. 1. Samec druhu *Meloe (Meloe) violaceus* Marsham, 1802.

Čeleď Elateridae Podčeleď Agrypninae Tribus Drilini

Drilus concolor Ahrens, 1812
(Obr. 2-3)

Nálezy: 20-25.5.2007, ÚO, 1 ♂; 4-5.6.2016, ÚO, 1 ♂; 12.5.2018, ÚO, 1 ♂; 14.6.2008, PRÚÚP, 1 ♂; 10.6.2015, PRÚÚP, 1 ♂; 13-14.5.2018, ÚO, 6 ♀♀.

Poznámky. Sameček tohoto druhu se vyskytuje na sledovaném území běžně. Ve dnech 13-14.5.2018 se ve sbírce autora z ulit plžů druhů *Cephea nemoralis* a *C. hortensis* sbíraných v ÚO objevilo 6 samic tohoto druhu. Z tohoto území jde o první nálezy.

Obr. 2. Samice druhu *Drilus concolor* Ahrens, 1812.
Obr. 3. Samec druhu *Drilus concolor* Ahrens, 1812.

Čeľad' Lampyridae

Lamprohiza splendidula (Linnaeus, 1767)

Nálezy: 10.6.2015, PRÚÚP, 1 ♂; 10-14.4.2008, ÚO, 1 ♂, 1 ♀ + více ex. observ.

Poznámky. Na sledvaném území zcela běžný druh. Zde uvedené exempláře jsou pouze dokladové, jinak každoročně je pozorováno více jedinců. Z tohoto území jde o první nálezy.

Lampyris noctiluca (Linnaeus, 1767)

Poznámky. Druh uvádí Trnka (2010) z PRRH. Autorům se nepodařilo tento druh potvrdit.

Čeľad' Lycidae

Lygisterus sanguineus (Linnaeus, 1758)

Nálezy: 21.7.2007, PRÚÚP, 1 ex.; 15.7.2016, PRÚÚP, více ex. observ.

Poznámky. Na sledovaném území běžný druh. Z tohoto území jde o první nálezy.

Platycis minutus (Fabricius, 1787)

Nálezy: 7.8.2008, ÚO, 1 ex.

Poznámky. Na sledovaném území druh velmi řídký. Z tohoto území jde o první nález.

Čeľad' Omalisidae

Omalisus fontisbellaquei (Geoffroy in Fourcroy, 1758)

Nálezý: 4-5.6.2016, ÚO, 1 ex.

Poznámky. Na sledovaném území druh velmi řídký. Z tohoto území jde o první nález.

Čeľad' Ptinidae

Hyperisus plumbeum (Illiger, 1801)

Nálezý: 21.4.2018, ÚO, 1 ex.

Poznámky. Na sledovaném území nalezen poprvé v letu. V publikaci Háva (2014) není tento druh uveden.

HEMIPTERA

Čeľad' Cicadellidae

Podčeľad' Ledrinae

Ledra aurita (Linnaeus, 1758)

Nálezý: 30.7.2009, PRÚÚP, 1 ex., smyk vegetace; 7.8.2018, ÚO, 1 ex., smyk vegetace u rybníka.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území nehojný druh.

Čeľad' Membracidae

Centrotus cornutus (Linnaeus, 1758)

Nálezý: 10.7.2014, ÚO, 1ex.; 18.9.2014, ÚO, 1 ex. + více ex. observ; 20.8.2017, ÚO, 1 ex. + více ex observ.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území hojný druh.

Gargata genistae (Fabricius, 1775)

Nálezý: 6.8.2016, PRÚÚP, 1 ex., oklep keřů.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území nehojný druh.

Stictocephala bisonia Kopp & Yonke, 1977

Nálezý: 18.9.2014, ÚO, 1 ex. + více ex. observ; 6.8.2016, PRÚÚP, 1 ex.; 19.8.2017, ÚO, 1 ex. + více ex observ.; 23.7.2018, ÚO, 1 ex.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území hojný druh.

HYMENOPTERA

Čeľad' Chrysididae

Holopyga austriialis Linsenmaier, 1959

Nálezý: PRÚÚP, 9.5.2009, 1 ex.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Tyrner (2011) a Háva & Háva (2017) není tento druh uveden.

Holopyga amoenula Dahlbom, 1845

Nálezy: 18-19.6.2016, ÚO, 2 ex., smyk vegetace.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Tyrner (2011) a Háva & Háva (2017) není tento druh uveden.

Chrysis terminata Dahlbom, 1854

Nálezy: PRÚÚP, 23.4.2014, 1 ex.; 6.2015, 1 ex. (past).

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Tyrner (2011) a Háva & Háva (2017) není tento druh uveden.

NEUROPTERA

Z řádu Neuroptera byla pro dané území publikovaná pouze práce zabývající se čeledí Myrmeleontidae (Háva 2015b).

Čeď Hemerobiidae

Micromus angulatus (Stephens, 1836)

Nálezy: 20.9.2013, ÚO, 1 ex. na světlo.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území nehojný druh.

Micromus lanosus (Zelený, 1962)

Nálezy: 9.7.2018, PRÚÚP, 1 ex., smyk vegetace.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území vzácný druh.

Micromus paganus (Linnaeus, 1767)

Nálezy: 31.7.2017, PRÚÚP, 1 ex., smyk vegetace.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území nehojný druh.

Micromus variegatus (Fabricius, 1793)

Nálezy: 12.5.2014, ÚO, 2 ex., smyk vegetace; 6.8.2018, PRÚÚP, 8 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Druh žijící na bylinné vegetaci. Na sledovaném území lokální nehojný druh.

Čeď Chrysopidae

Chrysoperla carnea (Stephens, 1836)

Nálezy: 18.2.2017, ÚO, 1 ex. + více ex. observ.; 13.5.2017, PRÚÚP, 2 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Na sledovaném území běžný druh. Dospělci se shromažďují před přezimováním na dubech na okraji lesů a v lidských obydlích.

Peyerimhoffina gracilis (Schneider, 1851)

Nálezy: 26.3.2017, ÚO, 1 ex. + více ex. observ.; 9.4.2017, PRÚÚP, 1 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Na sledovaném území nepříliš hojný druh.

ODONATA

Čeleď Aeshnidae

Aeshna cyanea (Müller, 1764)

Nálezy: 13.9.2018, PRRH, 1 ex.

Poznámky. V seznamu (Háva 2015a, Háva & Háva 2017) není tento druh uveden.

Čeleď Libellulidae

Sympetrum striolatum (Charpentier, 1840)

Nálezy: 30.9.2017, ÚO, Únětice-Vrchní malé rybníky, 1 ex. + více ex. observ.; 6.8.2018, ÚO, Únětice-Vrchní malé rybníky, 2 ex. observ.

Poznámky. V seznamu (Háva 2015a, Háva & Háva 2017) není tento druh uveden.

Celkem zatím tedy bylo zjištěno z řádu Odonata z tohoto území celkem 14 druhů.

ORTHOPTERA

Čeleď: Acrididae

Chorthippus brunneus (Thunberg, 1815)

Nálezy: 9.7.2018, PRÚÚP, 3 ex. + více ex. observ.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Chorthippus mollis (Charpentier, 1825)

Nálezy: 23.7.2018, PRÚÚP, 2 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Druh nalezen pod Holým vrchem na jižní stráni nad Únětickým rybníkem. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Chorthippus vagans (Eversmann, 1848)

Nálezy: 9.7.2018, PRÚÚP, 1 ex. + více ex. observ.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Myrmeleotettix maculatus (Thunberg, 1815)

Nálezy: 6.7.2018, PRÚÚP (Holý Vrch), 2 ex. + více ex. observ.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Omocestus viridulus (Linnaeus, 1758)

Nálezy: 17.7.2018, PRÚÚP, 1 ex. + více ex. observ.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Stenobothrus lineatus (Panzer, 1796)

Nálezy: 17.7.2018, PRÚÚP, 2 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Druh nalezen pod Holým vrchem na jižní stráni nad Únětickým rybníkem. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Čeled' Tetrigidae

Tetrix undulata (Sowerby, 1806)

Nálezy: 23.8.2017, PRÚÚP, 2 ex. observ.

Poznámky. Pozorovány dva exempláře na vlhké kamenité stráni u Únětického potoka. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Čeled' Tettigonidae

Conocephalus fuscus (Fabricius, 1793)

Nálezy: 6.7.2018, PRÚÚP, 1 ex.; 17.7.2018, PRÚÚP, 1 ex. + více ex. observ.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Metrioptera roeselii (Hagenbach, 1822)

Nálezy: 9.7.2018, PRÚÚP, 1 ex.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Phaneroptera nana Fieber, 1853

Nálezy: 11.10.2017, ÚO u Sokolovny na akátu, 1 ♀; 14.8.2018, ÚO na břechťanu, 1 ♀; 9.10.2018, ÚO, 1 ♂.

Poznámky. V publikovaných člancích Háva & Háva (2010, 2017) není tento druh uveden.

Platycleis albopunctata (Goeze, 1778)

Poznámka. V práci Háva & Háva (2010) je uveden mylně tento druh pod jménem *Decticus verrucivorus* (Linnaeus, 1758). Sběrem dalšího materiálu byly tyto kusy porovnány a přeурčeny.

Podle osobního sdělení pana Pavla Marhoula, který dělal průzkum na těchto lokalitách v roce 2014, zde našel ještě dva následující druhy, které zatím z tohoto území nebyly publikovány:

Tettigonidae:

Meconema meridionale A. Costa, 1860

Acrididae:

Chrysochraon dispar (Germar, 1834)

Celkem zatím tedy bylo zjištěno z řádu Orthoptera z tohoto území celkem 29 druhů.

PANORPATA

Čeled' Panorpidae

Panorpa communis Linnaeus, 1758

Nálezy: 15-20.4.2007, PRÚÚP, 2 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Na sledovaném území běžný druh.

Panorpa germanica Linnaeus, 1758

Nálezy: 10.5.2014, PRÚÚP, 2 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Na sledovaném území běžný druh.

RAPHIDIOPTERA

Čeľad' Raphidiidae

Dichrostigma flavipes Stein, 1863

Nálezy: 23-27.7.2010, PRÚÚP, 1 ex. + více ex. observ.

Poznámky. Na sledovaném území běžný druh.

STREPSIPTERA

Čeľad' Stylopidae

Stylops melittae Kirby, 1802
(Obr. 4)

Nálezy: 9.4.2014, ÚO, 2 ex.; 7.4.2018, PRÚÚP, 1 ex.

Poznámky. Všechny exempláře byly nalezeny na druhu *Andrena vaga* Panzer, 1799 (Hymenoptera: Andrenidae). Ze sledovaného území je z řádu Strepsiptera doposud znám pouze druh *Xenos vesparum* (Háva & Háva 2009).

Obr. 4. Dva exempláře druhu *Stylops melittae* Kirby, 1802 na abdomenu *Andrena vaga*.

Poděkování. Rádi bychom poděkovali panu Liborovi Dvořákovi za pomoc při determinaci řádu Neuroptera, Petrovi Bogušovi za determinaci druhu *Andrena* (Hymenoptera) a Jaroslavovi Holušovi za determinaci některých druhů Orthoptera a v poslední řadě recenzentům za cenné připomínky k textu.

References

- HÁVA J. 2014: Výsledky faunistického průzkumu čeledí Ptinidae a Bostrichidae (Coleoptera) „Přírodní Rezervace Údolí Únětického potoka“ Results of a faunistic research to the families Ptinidae and Bostrichidae (Coleoptera) of „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“. *Elateridarium* 8: 104-111.
- HÁVA J. 2015a: Příspěvek k poznání Vážek (Odonata) „PR Údolí Únětického Potoka“ a Únětických rybníků. Contribution to the dragonflies (Odonata) of „Údolí Únětického Potoka Nature Reserve“ and Únětice ponds. *Elateridarium* 9: 111-117.
- HÁVA J. 2015b: Příspěvek k poznání čeledi Myrmeleontidae (Neuroptera) „Přírodní Rezervace Údolí Únětického Potoka“. Contribution to the family Myrmeleontidae (Neuroptera) of „Údolí Únětického Potoka Nature Reserve“. *Práce Muzea v Kolíně, řada přírodovědná* 11 (2014): 95-98.
- HÁVA J. & HÁVA J. jr. 2009: Poznámky k výskytu řásníka *Xenos vesparum* (Strepsiptera: Xenidae) v Praze. Notes on the occurrence of strepsipteran *Xenos vesparum* (Strepsiptera: Xenidae) in Prague. *Bohemia Centralis* 29: 97-99.
- HÁVA J. & HÁVA J. jr. 2010: Příspěvek k poznání Rovnokřídých (Orthoptera) „PR Údolí Únětického Potoka“. Contribution to the Orthoptera of „Údolí Únětického Potoka Nature Reserve“. *Elateridarium* 4: 68-73.
- HÁVA J. & HÁVA J. jr. 2017: Doplnky k vydaným článkům o hmyzu (Insecta) „Přírodní rezervace Údolí Únětického potoka“. Supplement to the published articles about Insecta of „Údolí Únětického potoka Natural Reserve“. *Elateridarium* 11: 7-12.
- HÁVA J. & TYRNER P. 2011: Zlatěnky (Hymenoptera: Chrysidoidea: Chrysididae) „PR Údolí Únětického Potoka“. Chrysididae (Hymenoptera: Chrysidoidea) of „Údolí Únětického Potoka Natural Reserve“. *Acta Musei Reginaehradecensis S. A.* 33: 131-132.
- TRNKA F. 2010: Přírodovědný inventarizační průzkum brouků (Coleoptera) v přírodní rezervaci Roztocký háj - Tiché údolí. Deponováno na Krajském úřadě Středočeského kraje v Praze, 32 pp. (in Czech) (nepublikováno).